

Número 5, desembre 2000

Informe de la 66a IFLA General Conference (Jerusalem, agost de 2000)

[Assumpció Estivill¹](#)

Facultat de Biblioteconomia i Documentació

Universitat de Barcelona

estivill@fbd.ub.es

1 Aspectes generals

El congrés de l'IFLA d'enguany —el 66è de la seva història— tingué lloc a Jerusalem, fet que originà una certa polèmica ja que aquesta ciutat no era, segurament, el lloc més idoni per fer un congrés organitzat per bibliotecaris israelites. Malgrat que l'IFLA insisteix que en les seves actuacions no vol implicar-se en qüestions polítiques, acceptà aquesta imposició del comitè local organitzador del congrés i, segons l'opinió de part dels assistents i dels bibliotecaris dels països àrabs, aquesta acceptació portava implícita una declaració política. L'elecció de Jerusalem com a seu del congrés ha limitat la representació internacional, ja que els representants dels països àrabs no han pogut, en aquesta ocasió, ser presents en l'esdeveniment anual. En aquest sentit, la National Conference of Palestinian Librarians, emeté un comunicat de protesta que fou publicat —juntament amb una resposta de Ross Shimon, secretari de l'IFLA, i un comunicat de la Junta Executiva de l'organisme— a l'*IFLA Express*, no. 8 (Aug. 18, 2000).

El congrés de Jerusalem s'ha reunit sota el lema «Information for Co-operation: Creating the Global Library of the Future» i ha reunit uns 1.400 bibliotecaris de tot el món —llevat dels països àrabs— que entre el 13 i el 18 d'agost han tractat intensament de temes professionals tant en les sessions obertes de les distintes divisions, seccions i taules rodones com en seminaris i grups de treball —de fet les reunions de l'aparell administratiu i professional de l'IFLA ja s'iniciaren l'11 d'agost i els distintes comitès permanents de les seccions tingueren la primera reunió el dissabte 12 d'agost. En el lloc web del congrés hi ha publicats la majoria dels treballs presentats en les sessions obertes.²

Extraordinàriament, aquest any també tingué lloc el Consell de l'IFLA, que habitualment es reuneix cada dos anys per votar la renovació dels membres de la Junta Executiva i decidir qüestions relatives a la política i als procediments de l'organització. Enguany no era any de Consell, ja que el darrer s'havia fet a Bangkok el 1999; tanmateix, quedaven pendents d'aprovació els nous estatuts de l'organisme —que ja s'havien votat per correu amb una participació molt escassa— i una sèrie de punts relatius a l'estructura i el funcionament. El Consell, doncs, es reuní el diumenge 13

d'agost amb una agenda que incloïa, entre d'altres, els punts següents:

- Presentació dels resultats del vot per correu sobre la proposta d'estatuts revisats i, si el resultat era favorable, votació del Consell per corroborar-los.

En la votació per correu dels estatuts revisats es reberen 595 vots favorables (99'5%), 3 vots en contra (0'5%) i es declararen 3 vots nuls. Només 273 membres emeteren el seu vot per correu —xifra que representa un 27% de participació. En la sessió del Consell, després de comprovar que hi havia quòrum, es recolliren 885 vots a favor dels estatuts revisats, cap vot en contra i una abstenció. Així doncs, l'aplicació dels estatuts revisats quedà aprovada en la primera reunió del Consell i ja no calgué fer-ne una altra.

- Votació d'una sèrie de resolucions de la Junta Executiva sobre els procediments següents:

a) Reducció del nombre de nominacions necessàries per als candidats a comitès permanents de dues a una.

b) Requeriment de deu nominacions per als candidats a la presidència de l'IFLA d'acord amb els estatuts revisats.

c) Requeriment de cinc nominacions per als candidats a la Junta de Govern de l'IFLA d'acord amb els estatuts revisats.

Les tres propostes foren aprovades per una àmplia majoria.

- Presentació de l'informe econòmic dels darreres dos anys per part del tresorer de la institució i proposta d'introduir quotes diferenciades entre els membres institucionals.

En el seu informe resumit, Derek Law —tresorer de l'entitat— exposà que el pressupost anual de l'IFLA oscil·la entre 700.000 i un milió de dòlars, per això no és estrany que el pressupost de 1999 fos només d'uns 786.000 dòlars quan l'any anterior havia sobrepassat els 920.000. El lloc on es du a terme el congrés anual i la participació és un dels factors que més influeixen en aquestes oscil·lacions ja previstes.

Derek Law també presentà la proposta d'aprovar quotes diferenciades segons els països per als membres institucionals — fórmula que ja s'utilitza d'uns quants anys ençà en el cas dels membres que són associacions professionals. La fórmula tindria en compte tres categories de països d'acord amb l'escala de la Unesco. Per a la banda més alta de l'escala, la modificació de les quotes significaria un augment d'uns 50 dòlars anuals; la quota de la banda intermèdia no es modificaria, i la de la banda inferior experimentaria una reducció considerable. La proposta fou aprovada; tanmateix, també se suggerí que s'estudiés l'aplicació de quotes diferenciades en el cas de les institucions petites.

- Informe de l'Advisory Group on the Division of Regional Activities.

El Consell de Bangkok no aprovà la recomanació del Working Group on the Revision of IFLA's Statutes d'eliminar la Divisió VIII, d'Activitats Regionals, i de reconduir-ne les activitats cap a les altres set divisions. Vista l'oposició dels membres del Consell cap a aquesta recomanació, la Junta Executiva nomenà un grup assessor perquè reexaminés la qüestió. L'informe final, que es pot llegir al web de l'IFLA,³ inclou una sèrie de recomanacions entre les quals destaquen les següents: no dissoldre, en el moment actual, la Divisió VIII; revisar, redefinir i proposar una estructura organitzativa regional que sigui més efectiva —són els mateixos membres de la Divisió VIII, del programa central Advancement of Librarianship in the Third World (ALP), i un grup de representants seleccionats els que han de fer aquesta tasca i l'haurien d'iniciar en la reunió de la Divisió que tindrà lloc a Uppsala l'octubre de 2000—; examinar i avaluar les ajudes econòmiques que rep la Divisió VIII per tal de consolidar-les, eliminar al màxim la duplicació d'esforços i aconseguir un equilibri econòmic entre les necessitat dels grups regionals i les de la resta de divisions i programes centrals de l'IFLA.

La inauguració oficial del Congrés tingué lloc el dilluns 14 d'agost. Consistí, com és tradicional, en unes paraules de benvinguda de la presidenta i del representant del comitè organitzador local, en l'informe anual de la presidenta i en una conferència inaugural. Tot això intercalat amb petites actuacions d'un grup vocal israelita que interpretà cançons en hebreu.

En l'informe anual, Christine Deschamps parlà del treball intens fet per revisar els estatuts de la institució, per actualitzar-ne l'estructura i fer-la més democràtica. Així mateix, també anuncià que els programes centrals actuals (*core programmes*) no poden continuar de la mateixa manera perquè l'IFLA no disposa de recursos econòmics suficients per mantenir-los; s'han de buscar fórmules adequades per modificar-los i s'han d'introduir de manera progressiva.⁴ Deschamps també féu referència a l'informe del grup assessor sobre la Divisió VIII i a l'objectiu final d'aconseguir una estructura que faciliti la participació de tothom independentment de la procedència geogràfica; reconegué el valor de l'estructura regional de l'IFLA, però també la necessitat que els bibliotecaris de totes les regions participin en tots els programes professionals de l'organisme.

Pel que fa a les relacions externes de l'IFLA, Deschamps destacà que enguany la formació dels nous professionals de la informació —els anomenats *treballadors del coneixement* (*knowledge workers*)— ha tingut un paper destacat, i remarcà les moltes competències que bibliotecaris, documentalistes, arxivers i museòlegs comparteixen; la tecnologia i el desenvolupament de la societat de la informació estan apropant cada vegada més aquests professionals. És per això que, segons la presidenta de l'IFLA, és urgent que hi hagi una formació comuna, amb diverses opcions d'especialització, per a tot aquest sector professional. Aquesta convergència faria més visibles els professionals de la informació i els donaria més pes social i poder, i més influència en la presa de decisions. En l'apartat de relacions internacionals, Deschamps també resumí les visites professionals que va fer a escoles africanes de biblioteconomia i als països que organitzen els congressos dels propers anys; també resumí el treball de l'IFLA amb altres organismes internacionals —com ara l'International Council of Archives, l'International Council of Museums, l'International Federation for Information and Documentation, o l'International Organization for Standardization.

La conferència inaugural anà a càrrec de Shlomo Avireni, professor de ciències polítiques i director de l'Institute for European Studies de la

Hebrew University de Jerusalem. El discurs del Sr. Avireni donava la seva visió —segurament prou equilibrada— de l'evolució en els darrers anys del conflicte entre Israel, per un costat, i Palestina i els països àrabs veïns, per l'altre. La idea central de la conferència era que les tímides i problemàtiques negociacions iniciades en els darrers anys eren el resultat del fi de la guerra freda, del desmembrament de la Unió Soviètica i, per tant, la caiguda de la segona gran potència mundial enfrontada als Estats Units, i de la *intifada*. Per primera vegada —almenys que jo recordi—, l'IFLA s'ha obert amb un discurs de caire totalment polític. Certament, per a molts dels assistents aquest no era el lloc adequat per a un discurs d'aquesta mena: per una banda, l'IFLA es declara apolítica a tort i a dret i, per l'altra, les altres parts implicades en el conflicte no tingueren cap possibilitat de contestar el punt de vista exposat o de presentar el propi.

La clausura del congrés tingué lloc el divendres 18 d'agost. Al llarg de la setmana hi hagué dues recepcions oficials, i de diumenge a dimecres els congressistes tingueren l'oportunitat de visitar la prou nodrida exposició de productes i serveis. El dissabte 19 d'agost estigué dedicat a visites culturals.

A continuació es repassen les activitats del Comitè Permanent de la Secció de Catalogació i la sessió oberta de la Divisió de Control Bibliogràfic. Així mateix, també s'informa de la sessió oberta de la Secció d'Educació i Formació (Education and Training) on es presentà el darrer esborrany de les *Guidelines for library/information educational programs*.

2 Activitats i treballs del Comitè Permanent de la Secció de Catalogació

2.1 Les reunions generals del Comitè Permanent i els grups de treball

El Comitè Permanent de la Secció de Catalogació mantingué dues reunions plenàries el 12 i el 18 d'agost. D'acord amb l'agenda establerta es tractaren els temes següents: aprovació de l'acta de les reunions del grup en el congrés de Bangkok (1999); revisió de l'estat de comptes del pressupost de la Secció; revisió del pla d'acció per al bienni 2000-2001; preparació de les sessions obertes i els seminaris de treball dels dos propers congressos —Boston (2001) i Glasgow (2002)—; presentació d'informes sobre les activitats de la Secció durant el Congrés, del seu butlletí —*SCATNews*— i de la Junta Coordinadora de la Divisió de Control Bibliogràfic, i presentacions dels projectes actuals de la Secció a càrrec dels responsables respectius.

En la darrera reunió del Comitè Permanent, Barbara Tillett, presidenta de la Secció, destacà un fet que afectarà en gran manera el control bibliogràfic universal. Per primera vegada, la Divisió reconeix explícitament i pública que per assolir el control bibliogràfic universal ja no és necessari que un mateix nom tingui sempre la mateixa forma, sinó que és possible expressar-lo en formes distintes segons ho estableixin les regles i les tradicions catalogràfiques de cada país. Així doncs, es passa del concepte d'encapçalaments uniformes al d'encapçalaments autoritzats. Aquest canvi d'enfocament ha estat el resultat del treball desenvolupat per diversos grups de la Secció — Functional Requirements and Numbering of Authority Records (FRANAR) i Form and Structure of Corporate Headings (FSCH)— i ha estat possible gràcies als desenvolupaments tecnològics que facilitaran enllaçar registres d'autoritats diferents que representen un mateix nom

expressat segons les distintes regles nacionals de catalogació.

Pel que fa als propers congressos, es decidí que a Boston la sessió oberta de la Secció estarà dedicada a l'accés bibliogràfic de les col·leccions digitals i que hi haurà un seminari de treball organitzat conjuntament amb la Secció de Tecnologies de la Informació sobre el sistema UNICODE. Per la seva banda, la Secció de Classificació i Indexació preveu l'organització d'un seminari satèl·lit. Per al congrés de Glasgow hi ha una proposta del Cataloguing & Indexing Group d'Escòcia d'organitzar un seminari conjunt amb la Secció de Classificació i Indexació.

A continuació es fa un resum de l'estat actual dels projectes que la Secció de Catalogació té encetats. Al llarg dels dies del congrés els grups que s'encarreguen de cada un d'aquests projectes mantingueren diverses sessions de treball per complementar la feina que, al llarg del curs, es fa mitjançant el correu electrònic.

2.2 Els projectes actuals de la Secció de Catalogació

2.2.1 Les ISBD

La Secció disposa d'un comitè de revisió de les ISBD (ISBD Review Committee) liderat per John Byrum, de la Library of Congress, que s'ocupa sobretot de qüestions generals de manteniment i harmonització dels textos i de fer un seguiment dels diversos projectes de revisió o actualització de les normes. Al llarg del darrer any, a fi de fer-ne una revisió mundial, aquest comitè ha redactat i ha fet circular una sèrie de canvis del text de la ISBD (M), que tenen en compte l'estudi de l'IFLA *Functional requirements for bibliographic records* i el registre nacional bàsic que se'n deriva. Els canvis efectuats tenen a veure sobretot amb l'opcionalitat dels elements de la descripció.⁵

Per al futur pròxim, el grup preveu el desenvolupament de recomanacions sobre l'elaboració d'un o de diversos registres per a documents que es presenten en diversos formats —a mitjan octubre ja n'hauran fet un esborrany—; a més llarg termini iniciaran una nova edició de la ISBD(M). Els membres d'aquest grup també participen en la revisió d'altres ISBD; actualment ja s'han iniciat les revisions de les ISBD(S), (CM) i (A).

2.2.2 La ISBD(S)

El grup de treball que revisa la ISBD(S) està liderat per la Secció de Catalogació. Hi participen també la Secció de Publicacions Seriadades de l'IFLA i representants de la xarxa ISSN i de les AACR. El procés de revisió, que es preveia acabat a final de 2000, s'ha alentit perquè es tracta de prendre decisions de manera coordinada amb altres comunitats que tracten la descripció de publicacions seriadades. Actualment, es revisa també el capítol 12 de les AACR2 sobre aquests materials i les directrius de l'ISSN i, per això, la revisió de la ISBD(S) és gairebé una qüestió d'alta política internacional, ja que s'ha de vetllar pels interessos dels distintes grups implicats i per aconseguir l'harmonització dels tres textos.

El grup ha mantingut dues reunions des de Bangkok amb les altres parts, en les quals s'ha pres la decisió de treballar en el desenvolupament d'un International Standard Serial Title (ISST) que tindria la funció de substituir el títol clau i el títol uniforme. L'existència futura d'un ISST pot tenir moltes

implicacions per a la catalogació; tanmateix, la revisió actual de la ISBD(S) es fa de manera independent d'aquest desenvolupament, ja que no es preveu que estigui enllestit a curt termini.

A Jerusalem el grup de revisió de la ISBD(S) tingué una reunió intensa de treball en la qual es revisaren les zones tres i cinc de la descripció. A la meitat de novembre tindran una altra reunió a Washington per prendre acords conjunts amb les altres dues comunitats. Es preveu que al congrés de Boston el text revisat hagi passat la revisió mundial i pugui ser aprovat pel Comitè Permanent de la Secció de Catalogació.

2.2.3 *Guidelines for OPAC displays*

Quan ja havia passat la revisió mundial, l'esborrany de les *Guidelines for OPAC displays*, elaborat per Martha Yee després del Congrés de Bangkok, va rebre fortes crítiques d'alguns dels membres del grup de treball encarregat d'aquestes directrius. Cal dir que, llevat d'algunes crítiques escadusseres sobre punts concrets, el treball de Yee havia estat rebut prèviament de manera molt positiva pels bibliotecaris i les institucions que en comentaren els distints esborranys. Malgrat això, les crítiques internes obligaren a desenvolupar un nou esborrany que aquesta vegada fou redactat per Dorothy McGarry, presidenta del grup de treball. Aquest nou text tampoc no rebé el vistiplau d'alguns membres del grup que han presentat, poc abans del congrés de Jerusalem, un esquema alternatiu per organitzar les directrius. Les properes setmanes es redactarà un nou esborrany i es preveu una nova reunió, que tindrà lloc a Amsterdam el novembre d'aquest any, per discutir-lo i, si escau, procedir als tràmits per aprovar-lo.

El fet de fer i desfer dels distints esborranys d'aquestes directrius per a visualitzacions en catàlegs en línia és prou simptomàtic dels entrebancs que sovint han d'afrontar els grups que treballen en el si l'IFLA; la convergència de comunitats i tradicions tan diverses fa difícil, de vegades, trobar fórmules i arribar a acords que siguin satisfactoris per a tots els interessats.

2.2.4 *Form and Structure of Corporate Headings*

El grup Form and Structure of Corporate Headings (FSCH) ha acabat l'estudi i només està pendent d'elaborar l'informe final i publicar-lo. Al llarg dels darrers anys la seva tasca ha consistit a compilar i categoritzar exemples d'estructures de noms d'entitats segons les distintes regles de catalogació. Aquest grup ha influït molt en la idea que un nom únic per representar internacionalment una entitat seria una entelèquia, ja que són moltes les tradicions catalogràfiques i no es pot imposar una forma única per a cada nom.

2.2.5 *Guidelines for authority records and references*

El grup que revisa les *Guidelines for authority and reference entries* decidí a Bangkok que era més adequat parlar de registres d'autoritat que no pas d'entrades. És per això que la propera edició portarà el títol *Guidelines for authority records and references* (GARR).

A Jerusalem el grup tingué dues llargues reunions en les quals es decidiren punts generals del text relatiu a la inclusió d'etiquetes UNIMARC, forma

dels exemples, etc., i es revisaren els detalls concrets de les directrius. En l'edició revisada, GARR inclourà exemples de registres d'autoritat de música, textos legals, publicacions seriades i de nom-títol. Al setembre el grup revisarà el darrer esborrany. Posteriorment s'enviarà al Comitè Permanent de la Secció perquè es revisi i, si escau, s'aprovi.

2.2.6 Working Group on the Use of Metadata Schemes

Els dos objectius bàsics del grup de treball sobre l'ús d'esquemes de metadades són els següents:

- Determinar un registre bàsic de metadades que puguin emprar els autors o editors, que millori la descoberta de recursos i que proporcioni, quan sigui apropiat, elements que puguin incorporar-se en registres bibliogràfics (de catàlegs).
- Proporcionar una guia (i, en última instància, directrius) a les biblioteques sobre quan cal emprar metadades i en quins casos cal emprar-les enfront de registres bibliogràfics (de catàlegs).

En les dues reunions de treball a Jerusalem, el grup elaborà la llista dels elements que han de confegir un registre bàsic de metadades. Per determinar aquests elements es partí de l'estudi *Functional requirements for bibliographic records* i de les quatre funcions que s'assignen al registre bibliogràfic: trobar, identificar, seleccionar i obtenir. Els dotze elements que es consideraren bàsics es van contrastar amb els elements del Dublin Core.

Els membres del grup tenen ara la tasca d'analitzar com aquests elements tenen en compte una sèrie d'esquemes de metadades i de proposar definicions per a cada un d'aquests. Així mateix, també queda pendent l'elaboració de directrius adreçades a biblioteques sobre l'ús de metadades.

La pàgina web del grup (<http://www.fis.utoronto.ca/research/faculty/meetings.htm>) es traslladarà properament al web de l'IFLA.

2.2.7 Diccionari multilingüe de termes de catalogació

La idea d'elaborar un diccionari multilingüe de termes de catalogació sorgí al congrés de Bangkok. Actualment només hi ha un petit pla de treball que inclou els punts següents: selecció d'un programari gratuït per gestionar el diccionari des de l'inici; organització de la forma de treball en equips de dues o tres persones que es responsabilitzin d'una àrea lingüística concreta, i corpus inicial de regles que cal tenir en compte per al diccionari —textos ISBD, FRBR, AACR2, MARC (UNIMARC i MARC 21), etc. Està previst que el treball concret comenci la primavera de 2001.

2.2.8 Anonymous classics

La revisió de la llista *Anonymous classics* (1978) ha estat encallada des de final de 1996. Properament el text actualitzat es farà públic al web de l'IFLA per tal que les biblioteques participants hi puguin fer les correccions que creguin oportunes. Com en l'edició de 1978, aquesta llista inclourà només els títols clàssics anònims de les literatures europees; tanmateix, s'han

iniciat els contactes per compilar els títols uniformes d'obres anònimes d'altres literatures.

2.2.9 FRANAR (*Functional Requirements and Numbering of Authority Records*)

El grup de treball FRANAR, creat dins del programa UBCIM (Universal Bibliographic Control and International MARC) i amb una participació àmplia de la Secció de Catalogació, es reuní per primera vegada a Bangkok. Els seus objectius bàsics són definir els requeriments funcionals dels registres d'autoritats i estudiar la possibilitat d'un número internacional normalitzat de dades d'autoritats (ISADN) que faciliti l'intercanvi i ús de registres d'autoritats entre centres bibliogràfics nacionals. En la reunió de Jerusalem, el grup ha estudiat un model conceptual elaborat per Barbara Tillett sobre els requeriments funcionals dels registres d'autoritats.

2.3 La sessió oberta de la Secció de Catalogació

La sessió oberta de la Secció de Catalogació tingué lloc el dimecres 16 d'agost. S'hi presentaren quatre treballs. El primer, [«Serials standards in convergence: ISBD\(S\) developments»](#)⁶ d'Ingrid Parent, és una posada al dia de l'estat de la revisió de la ISBD(S) que remarca els esforços fets per coordinar la revisió d'aquest text amb les de les AACR2 i les directrius de l'ISSN i aconseguir textos harmonitzats. L'autora destaca les decisions més importants del grup de treball: ampliar —en la mateixa línia que ho fa la revisió de les AACR2— l'abast de la ISBD(S) perquè inclogui totes les publicacions integradores (publicacions en fulls intercanviables, un nombre important de llocs web, etc.); modificar la definició de *publicació seriada* i incloure definicions per als termes *recurs integrador* (*integrating resource*) i *recurs continu* (*continuing resource*); revisar, en sentit restrictiu, els canvis de títol que es consideren majors i que, per tant, obliguen a elaborar un nou registre bibliogràfic. El canvi d'abast del text comportarà la modificació del títol: ISBD(CR) —*continuing resources*— és el títol proposat enlloc de l'actual ISBD(S).

Després d'assenyalar que la pretensió d'harmonitzar els tres textos que tracten de la descripció de seriadetes comporta retards en els terminis, perquè cada una de les tres comunitats té els seus propis esquemes i terminis de treball, Parent dedica la darrera part de la seva presentació al nou concepte de l'International Standard Serial Title (ISST), als problemes que s'hauran de solucionar per desenvolupar-lo i als avantatges que representarà. Si aquest ISST es fa realitat, substituirà el títol clau actual emprat en la xarxa ISSN i en la descripció ISBD(S) i els títols uniformes establerts d'acord amb les AACR. L'ISST, conjuntament amb l'ISSN, identificarà el recurs continu i serà el punt de referència per determinar quan un canvi de títol requereix un registre nou.

En el segon treball de la sessió, [«The birth and re-birth of the ISBDs: process and procedures for creating and revising the International Standard Bibliographic Descriptions»](#),⁷ John Byrum traça la història del projecte ISBD i remarca el procés de revisió dels textos originals iniciada ja en els anys vuitanta. L'autor esmenta els projectes de revisió que estan en marxa actualment i subratlla la necessitat urgent d'actualitzar cada una de les normatives des de la perspectiva de l'estudi FRBR; també explica amb detall la metodologia per dur a terme aquestes revisions —de qui són responsabilitat i els procediments per fer-ne la revisió mundial i aprovar-les.

[«Could this be the beginning of a beautiful friendship: a comparison of the](#)

[description and access to the object of interest between the libraries and archives](#)»,⁸ d'Eeva Murtomaa, compara, prenent com a punt de referència els FRBR, els conceptes principals i la funcionalitat dels elements inclosos en la General International Standard Archival Description, ISAD(G) i en la General International Standard Bibliographic Description, ISBD(G). L'objectiu de la comparació és donar elements per millorar l'accés simultani a la informació de biblioteques i arxius. El treball, que insisteix en el fet que la cooperació entre la comunitat de les biblioteques i la dels arxius és possible, es clou amb dos apèndixs on es dibuixen les correspondències entre els elements de la ISAD(G) i la ISBD(G), la ISAD(G) i l'EAD (Encoded Archival Description), i la ISAD(G), el MARC 21 i l'EAD.

La sessió és cloué amb el treball de Chaim Seymour [«A Time to Build - Israeli Cataloging in Transition»](#).⁹ Tal com indica el títol de la ponència, l'autor presenta una panoràmica de les biblioteques d'Israel, sobretot de les universitàries, pel que fa a la catalogació. S'hi expliquen els sistemes emprats, la migració a nous sistemes o a noves versions recentment iniciada, i l'estat de la reconversió.

2.4 El seminari de treball de la Secció de Catalogació

El dijous 17 d'agost, dia reservat a visites a biblioteques i a seminaris de treball, la Secció de Catalogació —i concretament el Working Group on the Use of Metadata Schemes— organitzà un seminari de mig dia dedicat al tema de les metadades.¹⁰ S'hi presentaren sis ponències. La primera, a càrrec de Diann Rusch-Feja, és una posada al dia del sistema de metadades Dublin Core (DC). L'autora hi destaca les característiques del sistema, les eines de què disposa, i l'aprovació recent de qualificadors amb la doble funció de refinar els elements de la descripció i d'identificar els esquemes de codificació amb què s'ha elaborat el contingut d'un element. També presta atenció als distints grups de treball dins de la Dublin Core Metadata Initiative que s'encarreguen de l'estudi de temes puntuals i de fer propostes concretes; dins d'aquests grups remarca la tasca d'aquells que se centren en les necessitats de comunitats específiques (Domain Centered Working Groups) —biblioteques, educació i publicacions oficials.

La segona de les ponències, [«Creation of the electronic resources Metadata database in Russia: problems and prospects»](#)¹¹ d'N. Kasparova i M. Shwartsman, presenta la situació de l'ús de metadades a Rússia. En aquest país la majoria de les iniciatives empen el conjunt de metadades DC com a punt de partida i l'amplien segons les necessitats. Hi destaca la creació, per part de la Biblioteca Estatal Russa d'una base de dades de recursos d'Internet russos que, una vegada en ple funcionament inclourà un sistema d'autoregistre que podran emprar els creadors mateixos dels recursos i que servirà de protecció dels drets de copyright.

També en la línia de mostrar l'ús de metadades en països concrets, Lynne Howarth presentà dues experiències canadenques: la Canadian Health Network —que empra el conjunt de metadades DC adaptat i que ha desenvolupat un tesaurus de termes per a la indexació dels recursos— i l'Environment Canada —que empra el conjunt de metadades GILS (Global Information Locator Service) per a descripció de documents oficials adaptat a les necessitats del projecte. Per la seva banda, Christel Hengel féu un resum dels projectes de metadades a la Deutsche Bibliothek, que van des de la creació de directrius per a l'ús de metadades i la indexació de recursos digitals i digitalitzats (Meta-Lib), fins a la creació de dipòsits i bases de dades de recursos digitals —com ara l'Electronic Deposit Library i Dissertations on line. L'autora també presenta alguns projectes que just

s'inicien en aquests moments —com ara Metadata for persons amb la col·laboració dels autors mateixos—, i la participació de la Deutsche Bibliothek en projectes europeus, com ara NEDLIB —projecte cooperatiu de diverses biblioteques nacionals per a la creació d'un dipòsit europeu de recursos digitals— i RENARDUS —que té l'objectiu de millorar l'accés a serveis d'informació europeus a Internet.

Eric Jul glossà els serveis CORC d'OCLC, les característiques i les investigacions tecnològiques que es duen a terme en el si del projecte. Jul insistí en el fet que l'ús de metadades en la creació de guies de recursos web s'havia caracteritzat per la manca de cooperació; una de les grans aportacions de CORC ha estat justament estimular la cooperació en el desenvolupament de guies temàtiques. L'autor també subratllà el paper important que té el bibliotecari en l'entorn digital i de les metadades.

La participació de Lois Mai Chan en el seminari consistí en la presentació resumida de l'informe de l'ALCTS/CCS/SAC/Subcommittee on Metadata and Subject Analysis.¹² L'informe, resultat de dos anys de treball, consisteix en una sèrie de recomanacions que s'articulen a l'entorn de tres aspectes: els vocabularis emprats, la semàntica i la sintaxi d'aquests —es tenen en compte tant els vocabularis controlats i els esquemes de classificació com l'ús de paraules clau—; l'aplicació o posada en funcionament de sistemes de metadades que inclouen matèries, i els aspectes relatius a disseny del sistema. De manera explícita, l'informe se centra sobretot en el sistema de metadades DC.

3 La Divisió del Control Bibliogràfic

La Divisió del Control Bibliogràfic comprèn tres seccions: Bibliografia, Catalogació, i Classificació i Indexació. En general, la sessió oficial de la Divisió consisteix en la presentació de les activitats, projectes i realitzacions durant l'any en curs de cada una de les seccions que la conformen i del programa UBCIM. Les activitats de la Secció de Catalogació ja s'han explicat a bastament en la secció anterior. Del pla d'acció de la Secció de Bibliografia per als propers anys destaquen els projectes següents: estudi per analitzar la posada en marxa de les recomanacions de la International Conference on National Bibliographic Services (ICNBS) (Copenhaguen, 1998); seguiment dels treballs d'R. Bourne sobre el comerç del llibre i de Holley sobre control bibliogràfic; anàlisi dels portals temàtics com a bibliografies de recursos d'Internet; desenvolupament de directrius per a la selecció de recursos electrònics en les bibliografies nacionals, i cooperació amb els editors per a la provisió de metadades. Actualment la Secció de Classificació i Indexació té en marxa dos grups de treball: un estudia l'accés per matèries a WWW i a les col·leccions digitals i l'altre desenvolupa unes directrius per a l'elaboració de tesaurs multilingües. L'informe del Working Group on Principles Underlying Subject Heading Languages es va publicar el juny de 1999.

L'informe del programa UBCIM repassà les relacions d'aquest amb institucions externes, els seminaris que han organitzat, i el treball dels grups que en depenen (FRANAR i UNIMARC Authorities). Així mateix, es destacà el propòsit de publicar a IFLANET totes les ISBD —actualment només la ISBD(ER) és disponible en aquest servei— i d'estimular els editors de traduccions d'aquest textos —s'han traduït a 26 llengües— perquè també els publiquin a Internet.

La sessió de la Divisió de Control Bibliogràfic s'acabà amb una panoràmica —que palesava la parcialitat de l'autora— sobre l'estat de les biblioteques i

el control bibliogràfic a Israel, Palestina i Jordània.

4 Secció d'Educació i Formació

En la sessió oberta de la Secció d'Educació i Formació (Education and Training) s'hi presentà el darrer esborrany (amb data 1 d'agost de 2000) de les *Guidelines for professional library/information educational programs*.¹³ El temps passat des de la publicació dels antics *Standards for Library Schools* (IFLA, 1976) és la millor prova de la necessitat d'aquestes noves directrius i del canvi d'enfocament, que, com el d'altres textos d'aquesta mena, pretén ser una guia per a entorns molts diversos i, per això, evita qualsevol dada de tipus quantitatiu. L'única mesura que estableixen per als elements que podrien ser quantificables és l'equiparació amb institucions similars del país on s'apliquin.

Les directrius s'adrecen principalment als programes de l'anomenat *nivell graduat i professional (graduate and professional level)* impartits dins de l'ensenyament universitari —en el nostre context, serien els programes de primer i segon cicle universitari. Queden explícitament exclosos de les directrius la formació tècnica, i els programes de doctorat i els adreçats a la recerca. En la discussió que seguí la presentació del text, una de les crítiques recurrents que rebé va ser la manca d'una definició precisa de *professional*; alguns dels assistents —sobretot de l'entorn angloamericà— haurien preferit que *professional* s'equiparés a la formació equivalent al màster. Tanmateix, en la majoria de països, la formació en biblioteconomia i documentació a escala professional no està definida d'una manera tan estricta com als Estats Units. És per això que les directrius són volgudament ambigües en aquest sentit, ja que s'han de poder aplicar a entorns molt diferents.

En la forma que tenen actualment, les directrius s'estructuren en sis parts. En la primera, que conté el preàmbul, s'estableix el context dels programes, que haurien d'impartir-se en centres universitaris, amb un estatus equiparable al d'altres ensenyaments i amb la possibilitat d'oferir programes de doctorat. També s'estableix que el programa ha de tenir formalitzada en un document públic la declaració de la missió i les metes i els objectius que pretén assolir. La segona part, dedicada al currículum acadèmic, especifica que aquest ha de consistir en una sèrie d'assignatures cohesionades que proporcionin a l'alumnat el marc teòric adequat per a la investigació i la pràctica en biblioteconomia i documentació; s'hi enumeren també les matèries centrals bàsiques que s'han de complementar amb un *practicum* o amb treballs de camp que ajudin a integrar la teoria i la pràctica professional; se subratlla que la metodologia pedagògica ha de desenvolupar les capacitats de comunicació de l'alumnat, de treball en equip, de gestió del temps i de les tasques, les analítiques i les que faciliten la solució de problemes. Finalment, s'indica que aquests programes tenen una responsabilitat important en la formació continuada dels professionals en exercici.

En l'apartat de professorat i personal no acadèmic, es té en compte tant el professorat a temps complet com el de dedicació parcial. El personal acadèmic ha de tenir una àmplia experiència de recerca en la seva àrea, ha d'estar familiaritzat amb la tecnologia i ha de tenir una participació activa en associacions i activitats professionals. Del personal d'administració i serveis només s'estableix que el seu nombre ha de ser l'adequat per donar suport al professorat i que ha de tenir les mateixes qualificacions que es demanen per a altres centres similars.

La secció dedicada a l'alumnat especifica que tots els aspectes relacionats amb la política acadèmica —criteris d'admissió, ajudes econòmiques, requeriments per finalitzar el programa, pla d'estudis, etc.— han de ser disponibles públicament en documents formals i s'han d'aplicar de manera coherent. L'alumnat ha de rebre assessorament a l'hora de confegir el currículum acadèmic propi i ha d'avaluar el programa cada any. La finalització dels estudis ha d'anar acompanyada de l'obtenció d'un títol o certificat.

La secció següent s'ocupa dels aspectes organitzatius, de govern, econòmics i de planificació. Es remarca la necessitat d'autonomia del programa, de polítiques clares i públiques, i d'un procés de planificació i d'avaluació desenvolupat clarament. Finalment, el darrer apartat de les directrius està dedicat als serveis que han de donar suport a la docència i a l'aprenentatge i que han d'estar disponibles tant per a professors com per a alumnes; s'esmenten de manera explícita la biblioteca, l'accés a recursos tecnològics (maquinari, programari i recursos multimèdia) i l'accés a Internet.

Està previst que la versió final de les directrius ja aprovades es publiquin al web de l'IFLA.

Notes

- ¹ Membre del Comitè Permanent de la Secció de Catalogació de l'IFLA, també forma part dels grups de treball Anonymous classics, GARR, Guidelines for OPAC displays i Use of Metadata Schemes.
- ² IFLA Council and General Conference (66a: 2000: Jerusalem). *Conference programme and proceedings*. IFLA, c1999-2000, latest rev.: July 10, 2000. <http://www.ifla.org/IV/ifla66/66intro.htm>. [Consulta: 29/08/ 2000].
- ³ Marjorie E. Bloss, «IFLA Advisory Group on division 8», en: IFLA Council and General Conference (66a: 2000: Jerusalem). *Conference Programme and Proceedings*. IFLA, c1999-2000, latest rev.: July 04, 2000. <http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/127-89e.htm>. [Consulta: 21/08/2000]. Versió espanyola a: <http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/127-89s.htm>.
- ⁴ En les reunions del Comitè Permanent de Catalogació circulà l'esborrany del document «IFLA's professional priorities» en el qual s'esbossa una llista d'activitats centrals que podrien anar substituint els programes centrals actuals. Els epígrafs que representen aquestes activitats són els següents: Supporting the cause of Librarianship: Defending the principle of freedom of information; Promoting literacy, reading, and lifelong learning; Providing free and open access to information; Safeguarding the intellectual property rights of libraries and authors; Promoting resource sharing; Preserving our intellectual heritage; Developing library professionals; Promoting standards, guidelines, and best practices; Supporting the infrastructure of library associations; Representing libraries in the technological marketplace.
- ⁵ Vegeu la proposta de modificacions a: «You are invited to submit written comments to the International Standard Bibliographic Description for Monographic Publications (ISBD(M))» [en línia]. IFLA, c1995-2000, latest rev.: Apr. 5, 2000. <http://www.ifla.org/VII/s13/frbr/isbd-chg.htm>. [Consulta: 28/08/2000].

- ⁶ Versió espanyola a: <http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/134-164s.htm>.
- ⁷ Versió espanyola a: <http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/118-164s.htm>.
- ⁸ Versió espanyola a: <http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/125-164s.htm>.
- ⁹ Versió espanyola a: <http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/011-164s.htm>.
- ¹⁰ Quan s'escriu aquest informe, només un dels treballs presentats al Seminari s'ha publicat al web del congrés. Tanmateix, s'espera que en les properes setmanes s'hi publiquin les presentacions en PowerPoint de la resta. Es trobaran a l'adreça següent: <http://www.ifla.org/IV/ifla66/66cp.htm>.
- ¹¹ Versió espanyola a: <http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/139-168s.htm>.
- ¹² Association for Library Collections and Technical Services. Subject Analysis Committee. Subcommittee on Metadata and Subject Analysis, *Subject data in the metadata record* [en línia]: *recommendations and rationale*. July 1999. <http://www.ala.org/alcts/organization/ccs/sac/metarept2.html>. [Consulta: 29/08/2000].
- ¹³ Vegeu un esborrany anterior de les directrius a: <http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/060-161e.htm>.

Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Universitat de Barcelona
Barcelona, desembre de 2000
<http://www.ub.edu/biblio> • [Comentaris](#)

 [Citació recomanada](#) • [Metadades](#)
[UB](#) • [Facultat](#) • [BiD](#)